

א-י-ע-מ-ז-מ-ה-ו-ש-מ-א-ל-כ-פ-נ-י
 רמב"ם ורלב"ם באהל אברהם
 Rambam v. Rashbam @ Gen18

(1) בראשית יח, א-לג

(א) וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום: (ב) וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה: (ג) ויאמר אדני אם-נא מצאתי חן בעיניך אל-נא תעבר מעל עבדך: (ד) יקח-נא מעט-מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ: (ה) ואקחה פת-לחם וסעדו לפכם אחר תעברו כי-על-כן עברתם על-עבדכם ויאמרו בן תעשה כאשר דברת: (ו) וימהר אברהם האהלה אל-שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות: (ז) ואל-הבקר רץ אברהם ויקח בן-בקר רך וטוב ויתן אל-הנער וימהר לעשות אתו: (ח) ויקח חמאה וחלב ובן-הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא-עמד עליהם תחת העץ ויאכלו: (ט) ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל: (י) ויאמר שוב שוב אשוב אליך בעת חיה והנה-בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו: (יא) ואברהם ושרה וקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים: (יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה-לי עדנה ואדני זקן: (יג) ויאמר ה' אל-אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלך ואני זקנת: (יד) היפלא מה' דבר למועד אשוב אליך בעת חיה ולשרה בן: (טו) ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כיו יראה ויאמרו לא כי צחקת: (טז) ויקמו משם האנשים וישקפו על-פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם: (יז) וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה: (יח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכבו כל גוי הארץ: (יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את-בניו ואת-ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על-אברהם את אשר-דבר עליו: (כ) ויאמר ה' זעקת סדם ועמורה כי-דבה ותטאתם כי כבדה מאד: (כא) ארדה-נא וארא הן-הצעקתה הבאה אלי עשו בלה ואם-לא אדעה: (כב) ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני ה': (כג) ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם-רשע: (כד) אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא-תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה: (כה) חללה לך מעשתי בדבר הזה להמית צדיק עם-רשע והיה כצדיק ברשע חללה לך השפט כל-הארץ לא יעשה משפט: (כו) ויאמר ה' אם-אמצא בסדם חמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל-המקום בעבורם: (כז) ויען אברהם ויאמר הנה-נא הואלתי לדבר אל-אדני ואנכי עפר ואפר: (כח) אולי יחס"ן חמשים הצדיקים חמשה התשחית בחמשה את-כל-העיר ויאמר לא אשחית אם-אמצא שם ארבעים וחמשה: (כט) ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים: (ל) ויאמר אל-נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא אעשה אם-אמצא שם שלשים: (לא) ויאמר הנה-נא הואלתי לדבר אל-אדני ואולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים: (לב) ויאמר אל-נא יחר לאדני ואדברה אך-הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה: (לג) וילך ה' כאשר כלה לדבר אל-אברהם ואברהם שב למקומו:

1 And the LORD appeared unto him by the terebinths of Mamre, as he sat in the tent door in the heat of the day; 2 and he lifted up his eyes and looked, and, lo, three men stood over against him; and when he saw them, he ran to meet them from the tent door, and bowed down to the earth, 3 and said: 'My lord, if now I have found favour in thy sight, pass not away, I pray thee, from thy servant. 4 Let now a little water be fetched, and wash your feet, and recline yourselves under the tree. 5 And I will fetch a morsel of bread, and stay ye your heart; after that ye shall pass on; forasmuch as ye are come to your servant.' And they said: 'So do, as thou hast said.' 6 And Abraham hastened into the tent unto Sarah, and said: 'Make ready quickly three measures of fine meal, knead it, and make cakes.' 7 And Abraham ran unto the herd, and fetched a calf tender and good, and gave it unto the servant; and he hastened to dress it. 8 And he took curd, and milk, and the calf which he had dressed, and set it before them; and he stood by them under the tree, and they did eat. 9 And they said unto him: 'Where is Sarah thy wife?' And he said: 'Behold, in the tent.' 10 And He said: 'I will certainly return unto thee when the season cometh round; and, lo, Sarah thy wife shall have a son.' And Sarah heard in the tent door, which was behind him.-- 11 Now Abraham and Sarah were old, and well stricken in age; it had ceased to be with Sarah after the manner of women.-- 12 And Sarah laughed within herself, saying: 'After I am waxed old shall I have pleasure, my lord being old also?' 13 And the LORD said unto Abraham: 'Wherefore did Sarah laugh, saying: Shall I of a surety bear a child, who am old? 14 Is any thing too hard for the LORD. At the set time I will return unto thee, when the season cometh round, and Sarah shall have a son.' 15 Then Sarah denied, saying: 'I laughed not'; for she was afraid. And He said: 'Nay; but thou didst laugh.' 16 And the men rose up from thence, and looked out toward Sodom; and Abraham went with them to bring them on the way. 17 And the LORD said: 'Shall I hide from Abraham that which I am doing; 18 seeing that Abraham shall surely become a great and mighty nation, and all the nations of the earth shall be blessed in him? 19 For I have known him, to the end that he may command his children and his household after him, that they may keep the way of the LORD, to do righteousness and justice; to the end that the LORD may bring upon Abraham that which He hath spoken of him.' 20 And the LORD said: 'Verily, the cry of Sodom and Gomorrah is great, and, verily, their sin is exceeding grievous. 21 I will go down now, and see whether they have done altogether according to the cry of it, which is come unto Me; and if not, I will know.' 22 And the men turned from thence, and went toward Sodom; but Abraham stood yet before the LORD. 23 And Abraham drew near, and said: 'Wilt Thou indeed sweep away the righteous with the wicked? 24 Peradventure there are fifty righteous within the city; wilt Thou indeed sweep away and not forgive the place for the fifty righteous that are therein? 25 That be far from Thee to do after this manner, to slay the righteous with the wicked, that so the righteous should be as the wicked; that be far from Thee; shall not the Judge of all the earth do justly?' 26 And the LORD said: 'If I find in Sodom fifty righteous within the city, then I will forgive all the place for their sake.' 27 And Abraham answered and said: 'Behold now, I have taken upon me to speak unto the LORD, who am but dust and ashes. 28 Peradventure there shall lack five of the fifty righteous; wilt Thou destroy all the city for lack of five?' And He said: 'I will not destroy it, if I find there forty and five.' 29 And he spoke unto Him yet again, and said: 'Peradventure there shall be forty found there.' And He said: 'I will not do it for the forty's sake.' 30 And he said: 'Oh, let not the LORD be angry, and I will speak. Peradventure there shall thirty be found there.' And He said: 'I will not do it, if I find thirty there.' 31 And he said: 'Behold now, I have taken upon me to speak unto the LORD. Peradventure there shall be twenty found there.' And He said: 'I will not destroy it for the twenty's sake.' 32 And he said: 'Oh, let not the LORD be angry, and I will speak yet but this once. Peradventure ten shall be found there.' And He said: 'I will not destroy it for the ten's sake.' 33 And the LORD went His way, as soon as He had left off speaking to Abraham; and Abraham returned unto his place.

שנת ראב"פ

(2) מורה נבוכים ב:מב

WE have already shown that the appearance or speech of an angel mentioned in Scripture took place in a vision or dream; it makes no difference whether this is expressly stated or not, as we have explained above. This is a point of considerable importance. In some cases the account begins by stating that the prophet saw an angel; in others, the account apparently introduces a human being, who ultimately is shown to be an angel; but it makes no difference, for if the fact that an angel has been heard is only mentioned at the end, you may rest satisfied that the whole account from the beginning describes a prophetic vision. In such visions, a prophet either sees God who speaks to him, as will be explained by us, or he sees an angel who speaks to him, or he hears some one speaking to him without seeing the speaker, or he sees a man who speaks to him, and learns afterwards that the speaker was an angel. In this latter kind of prophecies, the prophet relates that he saw a man who was doing or saying something, and that he learnt afterwards that it was an angel. This important principle was adopted by one of our Sages, one of the most distinguished among them, R. Hiya the Great (*Bereshit Rabba*, xlvi.ii.), in the exposition of the Scriptural passage commencing, "And the Lord appeared unto him in the plain of Mamre" (Gen. xviii.). The general statement that the Lord appeared to Abraham is followed by the description in what manner that appearance of the Lord took place; namely, Abraham saw first three men; he ran and spoke to them. R. Hiya, the author of the explanation, holds that the words of Abraham, "My Lord, if now I have found grace in thy sight, do not, I pray thee, pass from thy servant," were spoken by him in a prophetic vision to one of the men; for he says that Abraham addressed these words to the chief of these men. Note this well, for it is one of the great mysteries [of the Law].

פירוש ראב"פ

(3) פירוש רשב"ם בראשית יח

(א) וירא אליו י"י - היאך? שבאו אליו שלשה אנשים שהיו מלאכים. שבהרבה מקומות כשנראה המלאך קורוהו בלשון שכינה כדכת' כי שמי בקרבנו, שלוחו כמותו. וכן וירא אליו מלאך י"י בלבת אש מתוך הסנה, וכתו' שם וירא י"י כי סד לראות: (ט) איה שרה אשתך - אעפ"י שהיו יודעים, היו שואלים. כדרך שמצינו בשכינה שאמ' לאדם איכה. וכן בבלעם מי האנשים האלה עמך. וכן ישעיה שהיה יודע שאל כן לחזקיה בשלוחי אויל מרודך. וכל זה דרך התחלת הדיבור: (יג) ויאמר י"י - המלאך. גדול שבהם: ואני זקנתי - שאמרה אחרי בלותי וגו': (יד) היפלא מי"י - ששלחנו אליך דבר? וכן וי"י המטיר על סדום גפרית ואש מאת י"י מן השמים, הראשון שבפסוק הוא גבריאל והשני שבפסוק הוא הק'. וכן הוא מפורש בספר הגדה: (טז) ויקמו משם האנשים - שנים מהם הלכו לסדום כדכת' ויבאו שני המלאכים סדומה, וגדול שבהם היה מדבר עם אברהם. וזהו שכת' בו וי"י אמר המכסה אני וגו', [וכן] ואברהם עודנו עומד לפני י"י. שני פסוקים אלו מדברים [ב]שלישי: (כ) ויאמר י"י - המלאך לאברהם, שלוחים הללו אני שולח בשביל זעקת סדום, כמו שאמר למעלה ואנשי סדום רעים וחטאים: (כה) השופט כל הארץ - ששלחך כאן לא יעשה משפט: (כו) ויאמר ד' - המלאך, [וכן] עומד לפני י"י, לפני המלאך לבקש פניו: